Ч. 62 (12.428). Львів, четвер 20. березня 1930. Rycztowa opłata uiszczona ryczałtem Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За домініяльний устрій Індій.

Львів, 19. березня 1930.

Унормуванням правно-державного становища Індій займається одавна англійська влада, що в останніх часах має з цього приводу багато журн. Про цю актуальну тепер справу, якою живо цікавиться широкий політичний світ, пишеться немало в европейській пресі. На цю тему появилася в днях добра інформаційна стаття проф. Музіля у „Працер Прессе“, з якою варто познайомити й наших читачів.

Перші початки індійської самоуправи — пише проф. Музіль — були дуже важкі. Акт у справі Індій з 1919 р. не вдоволив ні індійців, ні британських урядовців. Уже в 1924 р. було всім ясно, що той акт мусить бути основно змінений. Гебернатор злучених індійських провінцій сказав тоді: „Концесії, що не ґарантують повної провінціяльної автономії, не вдоволять нікого і підкопають тільки авторитет адміністрації, який і так доволі слабий“.

Консервативний уряд у Льондоні не хотів нового вислухати ані британських урядовців ані індійських політиків. Щойно 8. березня 1927 р. він установив парляментарну комісію під проводом Джона Сімонса, що мала простудіювати відносини на місці і подати свій погляд на справу, а зокрема заявитися, чи дотеперішні управнення індійського елементу мають бути поширені, чи може обмежені. Не треба й казати, що консервативний англійський уряд бажав собі в дусі, аби та комісія не вирішила в справі Індій нічого, бо він найрадше був би відкликав свою святочну обіцянку дотично самоуправи Індій, проголошену в часі воєнної скрути в 1917 р.

Всі індійські партії поставилися до комісії Сімонса крайнє вороже, уважаючи її просто образою індійського народу. Вониж мали повне право надіятися, що саме вони будуть покликані до того, щоб виробити проект самоуправи й конституції для своєї Батьківщини. Законодатні збори в Дельгі ухвалили в цій справі 18. лютого 1928 р. таку постанову: „Законодатне зібрання повідомляє уряд Його Величества, що воно не признає комісії Сімонса і не хоче мати з нею нічого спільного“.

Така постава індійців була наявним доказом, що комісія Сімонса не осягне ніякої мети. Аби якось вийти з прикрої ситуації, старався віцекороль льорд Ірвін притягнути до співпраці принайменше т. зв. державну раду. Це йому вдалося і державна рада рішила взяти участь у працях комісії Сімонса. Але за те віцекороль зобовязався предложити британському урядові окремо також звідомлення Центрального Індійського Комітету, без чого державна рада булаб також збойкотувала комісію Сімонса.

Державна рада вислала трьох членів, льорд Ірвін іменував шістьох, і так утворено Центральний Індійський Комітет, що зголосив свою співпрацю з комісією Сімонса. Цей Комітет працював разом з нею і в Індіях і в Льондоні, а 23. грудня 1929 р. проголосив своє звідомлення. Члени Центрального Індійського Комітету домагаються: повної автономії для індійських провінцій; відповідального центрального уряду з виїмком національної оборони і закордонних справ; домініяльного статуту. Своє звідомлення закінчили вони домаганням до британського парляменту, аби він зобовязався святочно проголосити, що він уважає за конечне ввести для Індій домініяльну управу і з цією метою вводить негайно повну автономію провінцій і відповідальний центральний уряд з виїмкою справ військових і закордонних. Британський парлямент — кажеться в тому звідомленні — мусить ствердити, що Індії дістануть у найкоротшому часі домініяльний устрій, і то без якихнебудь комісій чи дальших дослідів. Колиж англійський парлямент не зробить цього кроку, то все одно Англія мусітиме це зробити до кількох літ — після найгіршого роду досвідів і всякої гorечі.

Є одно місце в звідомленні того комітету, яке заслуговує на спеціяльну увагу. А саме сказано там при самому кінці, що це остання нагода, яку ще має англійський уряд, аби притягнути на свою сторону всі здорові й відповідальні елементи поміж індійців і таким чином звязати Індії раз на все з Англією. Інакше може прийти легко до зовсім непередбачених наслідків.

З того бачимо, що політичні відносини в Індіях напружені до найвищої міри. Чи англійський уряд, що все відзначався великою політичною мудрістю, піде вповні назустріч домаганням Центрального Індійського Комітету й надасть Індіям домініяльний устрій, побачимо вже небавком.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 14. marca 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 56 czasopisma „Dilo“ do VI. 1. Pr. 37/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 14. marca 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego postanawia: uznać dokonaną dnia 12. marca przez Prokuratora okręgowego we Lwowie konfiskatę Nr. 56 czasopisma „Dilo“ z dnia 13 marca 1930 r. z powodu, że treść artykułu pt.: „Za borotbu z korszmamy“ w ustępie od słów „W 90 procent“ do słów „prawnych norm“, zawiera znamiona występku z §§ 300 uk. za usprawiedliwioną, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej ustępu ma na celu nieprawdziwemi twierdzeniami poniżyć w powadze zarządzenia władz wojewódzkich w sprawach plebiscytów antialkoholowych, co odpowiada znamionom występku z §§ 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 35 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Hawel wr.   Protokulant: Z. Kulczycki wr.

Za zgodność: (підпис нечиткий).

За право до життя.

(Промова сенатора М. Галущинського на пленумі сенату при розправі над бюджетом міністерства освіти дня 12. березня 1930 р.)

(Продовження.)

У шкільно-освітній ділянці такою одноособовою владою є міністерство і кураторія. Згадується про покликання Рад Шкільних Окружних до співпраці з кураторами, але їх не видно зовсім, а діяльність тих 4-х Окружних Рад, які істнують при 4-ох кураторіях, є звужена тільки до дорадчого голосу. В останньому часі говориться про створення Начальної Верховної Ради при міністерстві освіти. Одначе коли компетенція Начальної Верховної Ради буде така вузька, як компетенція Ради Шкільної Окружної, коли представництво до Ради буде залежати від іменування міністром, коли меншости, а також і український нарід ні кількосно ні якосно не буде мати своїх представників у цій Раді, тоді не може бути мови про користи, які могли би сплинути на шкільництво й освіту з участи українського суспільного чинника як у Начальній Виховній Раді, так і в Радах Шкільних Окружних.

До деякого ступня маємо до діла з громадянським чинником у Радах Шкільних Повітових, але й там на 12—15 членів Ради може увійти один представник духовенства з іменування, або найвище ще один чи два члени української народности. В більшости Рад Шкільних Повітових є тільки представник духовенства. Таке саме малочисельне представництво в Радах Шкільних Повітових не може мати найменшого впливу на розвиток шкільництва й освіти українського народу в поодиноких повітах.

Ще найбільше українського громадянського чинника бачимо в Радах Шкільних Місцевих, але ці Ради призначені до поношення обовязків. Затє прав не мають ніяких, бо коли до діяльности Ради Шкільної Місцевої належить подавати свої помічення Раді Шкільній Повітовій і видавати свою думку щодо конкурсової обсади місця управителя школи, то тоді т. зв. права є тільки формою, котра має осолодити обовязки. Такий устрій шкільної адміністрації не тільки не відповідає потребам громадянства, але вбиває інтерес до школи і виховання, не викликує в громадянстві розуміння потреб шкільництва, не посуває наперед справи будови шкіл, котра є сьогодні найбільшою журою шкільної влади.

Устрій шкільної адміністрації мусить змінитися. Представництво національних меншостей кількосно і якісно мусить віддзеркалювати дійсні потреби народів, мусить звертати увагу на всі болючі сторони шкільного життя, мусить жити життям школи і дітвори, мусить переживати культурне життя дозрілої части громадянства. А тоді переконаються всі, що не буде нарікання, не буде також зловживання, бо відповідальна за добро школи влада при виконуванні своєї діяльности буде памятати, що громадянський чинник з жури і любови сторожить над добром школи й виховання.

В такому випадку шкільна влада почує голос громадянства, а не тільки „політичних агітаторів“, щодо вартости утраквізму; тоді комасація шкіл не буде потягати за собою таких наслідків, про які вже тут чуємо, а саме шкільних страйків, і то навіть у повітах національно польських, а не мішаних, або меншостево національних. А коли вже комасація мусить бути переведена, тоді не буде відгравати ролі циркель, або штучна перевага польських дітей у польських місцевостях, але дійсні умовини, котрі не тільки треба прослідкувати, але щодо яких треба також вислухати думку заінтересованих кругів.

Одначе на цьому місці не буду обговорювати справи утраквізму, або справи комасації шкіл, бо щодо цього маємо вироблену думку і всіми силами будемо поборювати двомовність у навчанні; будемо поборювати й ту комасацію, завданням якої є ще й ту незначну решту шкіл з українською мовою навчання замінити на школи двомовні, чи радше на школи з польською мовою навчання. Помину повну відсутність шкіл з українською мовою навчання на Поліссі, незвичайну недостачу таких шкіл на Волині, недостачу навчання матірньої мови для українських дітей на Холмщині, ті всі — на думку панів — „фіктивні кривди“, що мають бути неоправданим криком українських агітаторів. Перейду до справ, котрі хіба не можуть творити підложа для агітації, але які є вимогами правильного шкільного життя. Маю на увазі: 1) організацію шкільництва всякого роду і типу від початкових шкіл аж до високих для українського населення; 2) шкільні програми і їх приноровлення до потреб населення, до сил і витривалости учнів; 3) зичлива і справедлива поведінка супроти приватного шкільництва; 4) потреба учителя тої самої народности, що й учні даної школи, чи пак їх більшість; 5) шкільні підручники.

Єдина школа, це ще не значить, що вона мусить бути всюди однакова. Шкільні програми єдиної школи мусять брати під увагу підставу дидактичну, яка може бути і є ріжнородна. Одначе ще більше мусять вони брати під увагу потребу місцевости і потребу тої частини населення, котру обслуговують. Коли сьогодні у Франції є оправдане нарікання, що сільська школа не виконує як слід ролі у свойому середовищі, то тим більше оправдане це нарікання у нас. І коли у Франції творяться проекти, щоби програма у тих школах більше бoала піл у-

чагу потреби рільництва, то в Польщі сільська школа має характер переважно урбаністичний та не бере під увагу великих тисяч дітвори, котра після скінчення школи поверне до праці на ріллі. Українське населення хоч би для приличности не має ні одної фахової школи з українською мовою навчання. Минулого року перевело міністерство освіти зрівнання 3-х найвищих кляс вселюдної школи і 3-х найнижчих кляс гімназії. Це зрівнання не доторкнуло українських гімназій. Збільшено годину науки до 50 мінут, але в кількох клясах полишено число тижневих годин науки вище 30. Таким робом збільшено перетяження шкільної молоді. Надто реформу у всіх клясах гімназії переведено коштом зменшення науки української мови й математики. Щодо першого предмету, то його зменшення обезцінює матірню мову в очах учнів. Зменшення годин науки в математиці буде перешкодою в переході учнів до вищих технічних шкіл. Міністерство освіти повинно в найближчому шкільному році цю справу управильнити.

(Продовження буде.)

Харківський процес.

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

V. „СВУ" й „Інститут української наукової мови" та „Медичний Інститут".

Акт обвинувачення підкреслює далі, що діячі „СВУ" попри опановування всіми відповідальнішими позиціями в Академії намагались ще спрямувати всю наукову роботу УАН на „антирадянські рейки та підпорядкувати її гаслам „СВУ". Опанувавши при допомозі своєї пятки „Комісію словника живої мови", президія „СВУ" зорґанізувала окрему пятку, анальоґічну своїми завданнями до попередньої, ще й в „Інституті української наукової мови", що існував при УАН. Співробітників до цього інституту добирав проф. Г. Холодний, при чому не кермувався оглядами здатности чи фаховости даного кандидата до такої праці, а „його контрреволюційним минулим і сучасними антирадянськими переконаннями". Цей інститут завдяки своїй праці мав змогу нав'язувати широкі зв'язки з селом при допомозі кореспонденції. Пятці з цього інституту вдалось включити в своє середовище „всіх штатних редакторів" Академії, відомих зі своїх антирадянських переконань. По назві роману Винниченка „Сонячна машина", ця пятка прозвала себе жартом „ІНАРАК". Фактичним керманичем „Інституту української наукової мови" став „ІНАРАК". Він то „*провадив* — читаємо дослівно в акті обвинувачення — *конкретне шкідництво в ділянці складання українських словників, віддаляючи українську мову від пролетарських мас, викидаючи інтернаціональні слова й перетворюючи українські словники на зброю шовіністичного виховання мас*".

Щойно наведений з акту обвинувачення цитат про „віддалювання" української мови від пролетарських мас міг зродитися тільки з надпсутого мізку, або з комплетної неграмотности в справах мови більшовицького прокуратора.

Далі спиняється акт обвинувачення на медичній секції, що існувала при УАН. Повстала вона із спілки лікарів-українців, заснованої в Києві ще 1918 р. „Об'єднані спільною ідеольоґією — читаємо в акті обвинувачення — й ворожістю до радянської влади, члени президії медсекції — колишні політичні діячі УНР — опрацьовують чітку програму своєї дальшої антирадянської діяльности, що її остаточною метою є повалення радянської влади і реставрація УНР. Полем своєї діяльности президія медсекції обирає Київський Інститут і провадить там свою контрреволюційну роботу".

Ще в 1925 р. медична секція мала заснувати неleґальну орґанізацію, на першому засіданні якої ухвалено список надійних членів та утворено при мед. секції цілу низку фіктивних комісій, щоби таким чином розмістити в них новоприйнятих своїх людей. В наслідок цього мед. секції вдається згуртувати для цілей „СВУ" цілу низку лікарів та обділити їх поважними й відповідальними становищами не тільки в Києві, але й на периферії. Роботою „СВУ" в медичній секції Академії кермувала теж пятка, на чолі якої стояв лікар О. Черняхівський.

Ці твердження акту обвинувачення побудовані на зізнаннях С. Єфремова і В. Удовенка.

Висновки акту обвинувачення щодо діяльности українців в Інституті укр. наукової мови такі:

„Особливою контрреволюційною активністю відзначалась ґрупа „СВУ" в „Інституті української наукової мови" при Всеукр. Академії Наук. „ІУНМ" був контрреволюційним кублом, що за науковою діяльністю ховав свою антирадянську суть. Члени „ІНАРАК" — „СВУ" на своїх нарадах обговорювали питання готування збройного повстання проти радянської влади й запровадження терористичних актів у боротьбі з нею. „ІНАРАК" *провадив конкретне шкідництво в ділянці складання українських словників, роблячи з них зброю антирадянського шовіністичного виховування*".

Щодо медичної секції УАН, то акт обвинувачення робить висновок: „З моменту приходу рад. влади на Україну ґрупа петлюрівських політичних діячів-лікарів, яка засіла в медсекції ВУАН, створює з цієї установи контрреволюційну орґанізацію. Діяльність цієї орґанізації в Київському Медичному Інституті скеровується на утворення зі студентства кадрів прихильників УНР, що їх можна використати в збройній боротьбі проти радянської влади. Поза Київ. Інстит. Мед. діяльність цієї орґанізації була скерована на захоплення провідних позицій у медичних закладах та на консолідацію в них антирадянських сил. Після приєднання до „СВУ", виконуючи директиви орґанізації, медична ґрупа „СВУ" готує кадри для вербування до орґанізації й створює антирадянські осередки на периферії".

ХІД ХАРКІВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Фраґменти зізнань акад. С. Єфремова.

Щойно нині маємо змогу подати деякі бодай фраґменти зі „зізнань" головного обвинуваченого в харківському процесі акад. С. Єфремова на основі звіту, опублікованого в радянській пресі, яка дійшла до нас спізнена на кільька днів. Перед нами 60. число „Пролетарської Правди" з 14. березня. В ній подані „зізнання" С. Єфремова з 11. і 12. березня. Попередніх чисел ми не дістали, так що не маємо й початку розправи.

Слово „зізнання" беремо тому в лапки, що фактично в „Пролетарській Правді" правдивих зізнань обв. Єфремова нема. В обширному звіті з харківського процесу зареєстровані докладно тільки всі запити громадського обвинувача Любченка до С. Єфремова, також як запити прокуратора й оборонця Ратнера, але нема точних відповідей обвинуваченого. Вони тільки „переповіджені" або з крайнім упередженням та злосливістю насвітлені. У місцях, де обвинувачений не дає відповіди, або відповідає інакше як це стверджено в акті обвинувачення, там точно подані у цьому звіті цитати прокуратора зі щоденника обвинуваченого. Коли акад. Єфремов каже, що не пригадує собі чогось, тоді прокуратор цитує йому його статті з 1918 чи 1919 р. і це справоздавець „Прол. Правди" наводить дуже точно в своєму звіті.

Попри те бачимо в цьомуж числі „Пролетарської Правди" (вона виходить у Київі) сильветку обв. Єфремова, що вийшла зпід пера судового справоздавця „Прол. Правди" А. Хуторяна під назвою „Орґанізатор і ватажок".

Єфремов у зеркалі більшовицького публіциста.

Отже у статті „Орґанізатор і ватажок" читаємо таку характеристику обв. Єфремова:

„Син священика, член Всеукраїнської Академії Наук, колишній товариш голови Центральної Ради, колишній голова Центрального Коміте-

ФРАНЧЕСКО ДАЛЬ АНҐАРО.

Пошлюбна подорож.

1. Море й суша.

— Колиб я був на вашому місці, моя дорога Клявдіно, я закинув би властиво гадку...

— Навпаки, паничу! Запамятайте собі раз на все: ніколи не зміняю того, на що я раз рішилася. Як лише подружимося, на пароплав і негайно геть, залишаючи сушу для того, хто хоче там бути.

— Хвали море, але тримайся берега...

— Це приповідка боягузів: мене не зведуть на манівці такі дурні балачки наших прабабок.

— Алеж, Клявдіно дорога, дозвольте собі сказати: ще маємо часу доволі, — але негайно — після вінчання — наражуватися на небезпечні вітри, на бурі, на гнів Нептуна й Тетиди!... Щодо мене, то я волів би гарну кімнатку, мягеньке ліжко, спокійний сон і... і ...

— Не гнівайтеся, дорогий Джорджо, ви є дещо... я радше занадто вигідний. Я дуже помилилася щодо вашого характеру. Я сподівалася, що ґенуенець, син моряка буде дещо відважніший і більше любитиме повне пригод життя моряків. Але ви ще будете, будете таким певно!

— Буду, певно буду таким, але помалу!, трошки терпеливости. Почнім від ваших озер, от, поїдьмо на острів Ізоля Беля...

— Що озера, що острів! Не сердьте мене!

— А вкінці що за ріжниця між озером і морем?

— Що за ріжниця! Ах, не кажіть-же того...

— Говоріть, що хочете, але я все зможу вам на це відповісти, що ви говорите без знання справи. Виж ніколи навіть не бачили моря.

— То що з того? Якраз тому хочу його побачити. Гарно було би, якби можна було бажати лише того, що знаємо. Також і ви бажаєте бачити Рим чи Фіренце, які знаєте лише з назви!

— Це зовсім щось іншого...

— Алеж ні, кажу вам — це є те саме. Як бачите, я ніколи не виділа моря, одначе люблю його: чую, що полюблю його усією душею. Я все лише мрію про море... вітри, бурі, бурвії, піратів... Хай живе слава Бальзака! Він сказав в якімсь творі, що є в світі три річи гарні: корабель на розбурханих хвилях, кінь у повнім розгоні, дівчина в танці... дайте мені виговоритися! Ви все лише стараєтеся мені перебити. — Я вповні погоджуюся з Бальзаком. Не тому, щоб я може зачисляла ті три річи до тої самої катеґорії. Видно, що Бальзак не писав романів з пригодами на морі. Купер і Меріет не поміщалиб цих трох річей разом! Ах, корабель з роздутими вітрилами, — корабель з трьома покладами... ах, що за величава картина!

— Це все правда, але я хотів би, щоб ви дозволили мені щось оповісти: то справжня подія, яку я бачив на власні очі.

— Послухаймо!

— Я їхав на однім нашім пароплаві до Спеції. Це була лише прогулька, щоби звидіти побережжа гарної Рівієри. Справжня насолода, доки море було лагідне й спокійне. Ми проходжалися попід руку на покладі по двох, по троє, балакаючи, співаючи й не думаючи про будуче. Була між нами пара залюблених, як здавалося, якраз у медовім місяці. У своїм спільнім самолюбстві, не звертали вони уваги на ніщо, не думали мабуть про ніщо, лише про мельодію Белліні: „Ходи шукати геть на моря пристань нашого кохання..." з усім тим, що йде потім. Здавалося, наче голуби, які довго тужили за собою, ніколи вже не розєднаються й проведуть життя, радо, спільно радости й терпіння...

— Знаєш, мені здається, що та історія подібна до моєї.

— Досі так, але тепер приходить прекрасне... то, я хотів сказати... погане. Повіяло трошки широком: не так знову великим, щоби нам погрозити небезпекою розбиття корабля, але вистачив зовсім, щоби відняти в нас охоту проходжуватися по покладі. Відважніші трималися кріпко, але починали ходити по пяному сюди то туди, як то звичайно малюють лискавку; лиця стали бліді-блідї, голова крутилася всім, а жолудок починав мати порахунки з морем. Я слідкував очима за тими залюбленими й ніжними голубами. Як думаєте, що вони робили?

— Ну, розуміється, взаїмно десь собі помагали.

— Так думаєте ви, Клявдіно, — ви, що маєте сильну волю і справді зразково ніжне серце. А тимчасом тих двоє нерозлучних розлучилося: вона вихилялася на право, він на ліво. Чужі руки старалися прийти їм з деякою помічю, але вони стали для себе справді зовсім чужими.

— Виж знаменито вмієте видумувати всякі байки; я ніколи не сумнівалася щодо ваших поетичних здібностей, але все-ж не відступлю від свого дорогого та вимріяного наміру.

— Ах, Клявдіно, якби ви нараз мусілиб піти в одну сторону, а я в другу і то в першу ніч по нашім шлюбі, якраз у нашім такім бажанім медовім місяці, то я не попаду в розпуку з того приводу, але ви, Клявдіно, може ще пожалуєте — але вже за пізно! — того, що ви не послухали моїх слів.

Джорджо так закінчив свою могучу промову й глядів на свою любу суджену, чи не появиться в її очах який промінь надії: одначе надаремне. Вона була непохитна. Весілля має відбутися за три дні ранком; повозка має чекати на них при брамі церкви; вечором мають бути в Ґенуї, щоби негайно всісти на корабель.

(Продовження буде.)

ту української партії соціялістів-федералістів, вік — 63 роки".

„Це відповідь організатора і ватажка СВУ, головного „визволителя" України від радянської влади, академіка Сергія Єфремова на анкетний допит на початку процесу. Вона досить красномовна, ця лаконічна відповідь, але надто неповну характеристику дає головному героєві процесу. Тільки підчас допиту постать його яскраво заграла густими жовто-блакитними фарбами. Аж очі сліпило від цих фарб". —

„Підсудний Єфремов Сергій Олександрович!".

„На ці слова голови особливої сесії Найвищого Суду підіймається з лави людина з нібито навмисне підкресленим виглядом „щирого українця". Великі сиві вуса. „Українські"! Вишивана й вимережена сорочка під сірим европейським піджаком. Сорочка — теж „українська". „Людина ця, протягом уже двох днів сидючи на лаві підсудних, відмінно від інших своїх товаришів по лаві, все щось нотувала, писала, низько схиливши голову над якимсь бльок-нотом чи зшитком. Можна було гадати, що вона все обміркувала, все накреслила. І ставши на допит, дасть вичерпливу відповідь судові, дасть повний звіт українській радянській громадськості за всю свою ганебну контрреволюційну роботу, нічого не затаюючи, ні з чим не криючись. Тим більше, що вже на передсудовому слідстві ця людина визнала себе й своїх поплічників, визнала цілу організацію „СВУ" за багатоголовий труп. А трупам, як відомо, нема чого соромитись, нема з чим критись".

„А проте, вийшовши на допит ця людина на пропозицію суду розповісти про всю справу, про всю свою „діяльність", ледве чутним голосом заявила: Краще подавайте запитання. Так зручніше".

„Помічник генерального прокурора республіки тов. Михайлик вдовольняє бажання Єфремова й ставить йому ряд запитань. Суд і присутні на процесі представники найширших кіл української радянської громадськости, робітники, селяни, наукові діячі та службовці, яких є вщерть у чималій салі харківської державної опери, де відбувається процес, обізнані вже з висновками обвинувачення, сподіваються прямих і ясних відповідів, дальших пояснень щодо всіх тих ганебних вчинків і намагань, про які два дні читалося на процесі. Але не скрізь і не на всі запитання ватажок „СВУ" відповідає ясно, без задньої думки, без викрутасів. Представникам обвинувачення доводиться частенько тягнути його за язика, нагадувати, цитувати ріжні документи, щоб добитися більшої ясности". І т. д. і т. д.

Вже з наведеної злобної та ненависної характеристики першого обвинуваченого в цьому монстр-процесі видно, яка важка й невиносима атмосфера панує на салі розправ у салі харківської опери.

Зізнання С. Єфремова в передачі більшовицького справоздавця.

Дня 11. березня питав обвинуваченого т. зв. громадський обвинувач, один із секретарів КП(б)У *Любченко*. Починає він свій допит від 1917 р., а саме питає, чому українська радикально-демократична партія змінила свою назву на партію соціялістів-федералістів. *Єфремов* відповідає, що він був ініціятором цеї зміни, бо став тоді на соціялістичні позиції, а далі тому, що термін „радикальна" спантеличував публику, яка не знала історичного походження цієї назви.

Далі Любченко питає, як обвинувачений став самостійником. Коли його відповідь обвинуваченого не вдоволяє, тоді він цитує статтю Єфремова з 1919 р., в якій написано: „якщо там (в Росії) будуть не більшовики, то ми за федерацію, а якщо більшовики, то ми за самостійність".

Тут Єфр. заявляє: Я тоді не вважав більшовиків за державний елемент, я вважав, що більшовики несуть тільки елементи розкладу і немає в них елементів творчости. — З черги Любченко питає про взаємини Єфр. з „петлюрівцями". — Єфремов стверджує, що ніяких петлюрівців нема, а є політичні діячі, що стояли на платформі УНР. — Любченко викпиває обвинуваченого і запитує, чи він витав вступ Петлюри до Києва. — Єфремов потверджує це. — З черги цитує Любченко з якоїсь винницької газети промову Єфремова, яку він виголосив у Києві на привитання Петлюри у 1920 р. в часі святочного обіду.

На запит, як обвинувачений ставиться до варшавського договору з 1920 р. слідує відповідь, що Єфр. тексту варш. договору не знав і його не читав. Колиж про нього дізнався, то з його змістом не погоджувався. „Я принціпово був проти договору, але іншого виходу не було".

Любченко питає, чи варшавський договір суперечить програмі „СВУ" про незалежність. Єфремов відповідає, що так.

Обвинувач вертає до часів побуту німецької армії на Україні, та питає, як ставилися до неї соціялісти-федералісти? Відповідь: Приняли як факт.

Слідує ціла низка питань про те, як „СВУ" представляла собі розвязку земельного питання на Україні? На це мав Єфремов відповісти, що українське селянство повинно було сплатити власникам за землю.

На запит, на кого орієнтувалася „СВУ" обвинувачений дав таку відповідь: „Ви хочете, щоби я сказав: „глитаї" — може й глитаї".

Любченко каже, що „СВУ" обстоювала тверду військову владу та стояла за диктатуру буржуазної демократії. Єфремов називає цю диктатуру „деяким обмеженням прав", що треба було зробити для введення твердого ладу.

У справі т. зв. повстанської діяльности „СВУ" Єфремов каже, що були це „теоретичні балачки". Щодо терору „СУМ-у, то обвинувачений стверджує, що хоч члени „СУМ" і збиралися та говорили на цю тему, то все обмежувалося тільки до теоретичних балачок. „Вони, бачте, хоч і збиралися, то не знищили жадного комуніста".

У тому місці справоздавець „Пролєтарської Правди" пише так: „Далі саля слухає обережні, обмірковані, повні різних обумовлень, хитрі свідчення Єфремова, але, не вважаючи на всі свої викрутаси, підсудний знову змушений визнати, що він поділяв ідеї терору проти компартії й радвлади".

Допитуючись про програму „СВУ" та про зазначену в ній рівність націй, Любченко хоче доказати, що фактично „СВУ" рівности не визнавала, в доказ чого цитує щоденник Єфремова, в якому під датою 17. березня 1926 р. написано:

„В ґазеті є вістка, що в Харкові дозволили видавати приватний жидівський журнал. Колись, здається, Суворов хотів, щоб його було підвищено на німця. Чи не прохати нам, українському „урядові", щоби нас підвищили на жидів?".

Розправа 12. березня.

Обвинуваченого Єфремова питає прокуратор Ахматов. На його запити Єфремов відповідає, що академиком став у 1919 р. Від 1922 до 1928 р. був віцепрезидентом Академії Наук і головою її управи.

На запит Ахматова: які тепер Ваші політичні переконання? — **Єфремов** мав відповісти: „Щодо політичної програми то радвлада є влада трудящих, і, значить, з цього боку вона для мене цілком принципово принятна. В державно-національній політиці національне питання, радвлада розвязала краще, ніж дебтам не було". Про свої розходження з радвладою мав сказати: „Найбільше, в чому я почуваю ріжницю, це в сфері політичних прав і громадських прав, тобто різних вольностей, так званих свобод, як от: **воля слова, воля друку**".

Тут питають Єфремова представники державної прокуратури: Бистрюков і Якимишин, але про що — не знати.

Далі питає знов прокуратор Ахматов про пресове бюро „СВУ". Єфремов мав заявити у відповіді, що „пресбюром" мав кермувати брат обв. Чехівського — священик Микола Чехівський. З черги слідують запити про медичну групу „СВУ" та про т. зв. літературну групу, яка мала використовувати радянські органи преси й радянські видавництва для „замаскованого поширювання своїх реакційних ідей". Але ні запити ні відповіди у звіті не спрецизовані.

З черги Любченко намагається доказати своїми питаннями, що „СВУ" розуміла визволення України так, щоби з неї зробити „кольонію Польщі", тобто, що „СВУ" орієнтувалася політично на Польщу. Єфремов заперечує це. Тут знов питання вертяться біля варшавського договору, але нічого цікавого не дають.

З допитів про Академію Наук, які робить обвинуваченому Любченко виходить, що „Єфремов — читаємо у звідомленні „Прол. Правди" — оцінює ставлення радянської влади до Академії Наук як прихильне, бо рад. влада утворила сприятливі умови для наукової праці".

Щоби ослабити це твердження Єфремова, Любченко наводить цитат зі щоденника Єфремова, де під датою 12. квітня 1929 р. стояло: „Робиться наша Академія, чи може вже і зробилася, стервом, на яке збігаються зі всіх боків шакали та гієни й власне, здається, вже нема чого обороняти це загажене місце. Ще рік тому нові заходи до її приборкання я сформулював як Фініс Академії. Тепер це ясніше, ніж тоді. Ну й нехай собі Скрипник зі Студинським полюють здобич. Хутко чесним людям нічого вже буде робити"...

На те Єфремов заявив: „Я був проти нарушення автономії Академії".

Тут відбувається дискусія на тему, для кого Єфремов вимагає „свободи слова і друку".

Слідують запити оборонців Ратнера і Пухтинського, а далі ще й запити співобвинувачених Отамановського, Ганцова, Чехівського Володимира і Холодного до Єфремова.

Оборонці ставлять такі питання, які дали змогу обвинуваченому визнати його „помилки", з чого він нібито й користає. Каже — як вірити справоздавцеві „Прол. Правди", — що українські маси не були за діячами „СВУ", бо ці діячі були від них відірвані та що „щиро визнає свою помилку перед трудящими".

Про що питали Єфремова співобвинувачені — не знати.

З черги питає обвинуваченого голова суду (трибуналу) Приходько. На питання, кого об'єднувала „СВУ" і на кого рахувала, Єфремов відповів, що інтелігенцію, яка не перейшла на радянську платформу, точніше, такі її політичні угрупування: від соціялдемократів як крайніх лівих до соціялістів-федералістів як крайніх правих. Голова суду заперечує це і твердить, що до „СВУ" мали входити і гетьманці.

Випитуючись далі про повстання і відділи повстанчих отаманів голова суду Приходько формулює накінець такий висновок: **„Дозвольте зробити тоді висновок, що ви, дававши отаманам санкції й директиви, так само брали участь у масових терористичних актах?**

Єфремов: — „Я ЗА НИХ ВІДПОВІДАЮ".

Дня 13. березня питали Єфремова ще голова трибуналу Приходько і голова „Комітету Незаможних Селян" т. зв. селянин Одинець, що є членом трибуналу. Та це були питання наскрізь насмішливі. На цьому переслухання Єфремова покінчено.

Харківський процес у радіо.

Процес Єфремова і тов. тягнеться вже більше тижня, але окрім офіціяльних звідомлень радянської преси, не передістається до нас ні одна звісточка. В цім випадку моглоб віддати великі услуги, якби не львівська радіо-стація. Вона весь час перешкаджає.

Ось що подає нам один з радіо-аматорів, якому вдалося підслухати фрагментик з розправи:

З Харкова чути процес. Зізнає хтось з Полтави, до якого Єфремов нібито їздив зі своєю тещою. Там відбулося два засідання, на яких обвинувачений проводив. Він зізнає про що Єфремов говорив. А саме: про внутрішнє положення в краю, про економічну політику, а потім подавав міжнародне положення, вказуючи на той перстень, який оточує цілий Радянський Союз; про справу організації, як одинокого ратунку з того положення і т. п. Організуватися треба головно на культурнім полі, отже треба старатися, щоби українська культура як найкраще розвивалася і подавав, що треба охопити кооперацію і учителів. На питання предсідника обвинувачений зізнає, що всього не чув, про що Єфремов говорив, бо виходив досить часто до господині. Єфремов подавав точні дані про положення в партії, згадував про культурну роботу в Академії і про настрої в ній, та згадав про „Братство Визволення України". На прощання звернув Єфремов щераз увагу на організацію. На питання предсідника чому він проводив на антирадянськім засіданні, зізнає, що Єфремов заявив, що тут іде про культурну роботу.

Відтак зізнає інший обвинувачений, який на всі питання відповідає „так". На питання чи старався повалити радянську владу каже „так", а на питання „шляхом чого", відповідає „шляхом повстання". Процес зачинено в год. 8. і перервано до завтра.

Антирелігійна боротьба в СРСР.

„За Свободу" подає, що відділ ДПУ напав на церкву в селі Кекино біля естонського кордону і почав розганяти богомольців. Це було якраз підчас богослуження. Коли священик не хотів покинути престола і правив богослуження далі, чекісти убили його в церкві багнетами.

З політичного життя.

У. Н. Д. О. про сучасні болячки українського народу в Польщі і на Радянській Україні.

Резолюції Ц. К. Укр. Нац. Демокр. Обєднання.

1) Центральний Комітет вислухавши звіту Української Парл. Репрезентації в її діяльности за час останньої сесії польських законодатних установ, приймає його до відома та апробує її одобрює засадничу політичну лінію і тактику Укр. Парл. Репрезентації.

2) Центральний Комітет протестує проти нових 4-ох урядових законопроектів про військову кольонізацію на українських і білоруських землях, які є тепер на порядку нарад сойму, а які передбачають нові запаси землі під військову кольонізацію у той час, коли українське селянство загибає від малоземелля. Також рішучо Ц. К. протестує проти наміреної урядом продажі кольоністам української церковної землі на Холмщині і Підляшу.

3) Ц. К. протестує проти намагання польських партій у соймі обмежити права повітової і громадської самоуправи на українських землях. Зокрема протестує проти законопроектів про виборчу ординацію до повітових рад та сільських і міських громад в Галичині, які мають штучно і несправедливо запевнити в самоуправі польську більшість, та проти постанови законопроекту, що радні сільських і міських рад мусять знати в слові і письмі польську мову. Це в нечуваний спосіб нехтує права української мови і суперечить постановам міжнародних договорів, а в практиці дає адміністрації широкі можливости до надужить.

4) Ц. К. стверджує, що польська держава і ціле польське громадянство дальше займають наскрізь неґативне відношення до найбільше життєвих потреб українського народу та взагалі не почуваються до ніяких обовязків супроти міліонів громадян української національности. Зокрема Ц. К. стверджує, що в державному бюджеті Польщі на 1930-31 рік цілковито внехтовано культурні та господарські інтереси українського населення, що виявилось у відкиненні усіх річевих внесків Українського Клюбу часто голосами всіх польських ґруп у соймі тоді, коли бюджет вишрубовано до величезної суми трьох міліярдів золотих.

5) Ц. К. протестує проти дальшого штучного підтримування польською владою хаосу і безладдя у справах православної церкви в Польщі. Ц. К. вважає недопустимим вмішування міністра віросповідань, як світського адміністраційного чинника, до таких суто внутрішніх церковно-православних справ, як справа собору православної церкви. Стоючи на програмовому становищі Укр. Нац. Дем. Обєднання — „значіння церкви в житті народу" — Ц. К. рішуче заявляється проти зазіхання на стан посідання однаково грек. кат. що й православної церкви в Польщі з якоїб це не було сторони і тому одобрює тактику Українського Клюбу, який виступив проти цього роду засобів підривання екзистенції та обезправнювання православної церкви, як т. зв. ревіндикаційні процеси. Ц. К. доручає Президії і надалі піклуватися якнайширше цими справами і вірить, що український православний нарід Волині, Холмщини, Полісся та Підляша вийде побідно з боротьби за свою віру і церкву, яку веде на два фронти — проти польської влади і клеру та московського русифікаторського духовенства.

6) Ц. К. з обуренням стверджує, що Москва повела новий страшний наступ на саму підставу істнування українського народу. Цим разом у формі колективізації, руйнуючи всю працю й здобутки та касуючи земельну власність, що була все головною підвалиною буття, культури і політичного розвитку української нації. Ц. К. протестує проти насильного перетворювання відвічних самостійних індивідуальних господарств у т. зв. колективи і проти переміни українських сіл у касарняні поселення, чим Москва намагається знищити українську націю як історичну та політичну індивідуальність. Ц. К. Укр. Нац. Дем. Обєднання глибоко співчуває всьому селянству Наддніпрянської України та вірить, що більшовицький експеримент колективізації закінчиться поразкою для комуністів і принесе перемогу селянству.

7) Відчуваючи глибоко весь траґізм положення вірних української автокефальної церкви як і всіх інших церков на Україні та в цілому Радянському Союзі у звязку з московсько-більшовицькими переслідуваннями віри, церкви, духовенства і вірних, Ц. К. якнайенерґічніше протестує проти московсько-більшовицького релігійного терору, висловлює щире співчуття всім його жертвам та апелює до всього культурного світу, щоби він став в обороні потоптаних більшовиками найелементарніших прав кожної людини, а саме: прав на свободу її совісти і віри та вільного вияву релігійних почувань у питомих для кожної релігії формах.

*

Протест нашого духовенства проти релігійних переслідувань на Україні.

Дня 25. лютого 1930 р. відпоручники з усіх деканатів гр.-кат. Львівської Архіепархії при нагоді Зборів „Вдовичо-Сирітського Фонду" ухвалили таку резолюцію:

Зібрані відпоручники духовенства гр.-кат. Львівської Архіепархії прилучуються до світового протесту проти божевільного більшовицького переслідування Христової релігії й церкви, руйнування родини і моралі, тих основ людського життя й духової культури. Цей свій протест зібрані відпоручники духовенства почувають себе зобовязаними піднести тим більше, що більшовики віддали на негідні світські цілі й одиноку на Великій Україні гр.-кат. церкву в Київі, яка збудована виключно з пожертв галицького українського населення, а її душпастиря о. Щепанюка заслали на страшні Соловецькі острови. Висловлюючи о. Щепанюкови честь і подив як мученикови за Христову віру, зібрані відпоручники взивають весь галицький гр.-кат. клир і вірних до безупинних молитов, щоби Небесний Господь скоротив муки міліонів душ, які стогнуть у більшовицькім ярмі, щоб у середовищі тих міліонів не дав згинути своєму святому імени, Христовій вірі і здоровій людській природі.

З життя наших установ.

Загальні Збори Союза Українських Адвокатів.

Дня 2. березня 1930 р. в салі „Української Бесіди" у Львові відбулися VIII. Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів. Збори відкрив президент **д-р Кость Левицький** і представив діяльність СУА та завдання „Життя і Права". Коли згадав про померших у міжчасі товаришів: д-ра Івана Косса, Антона Копровського, Олександра Карпинського, д-ра Мирослава Здерковського і д-р Олексу Ріпецького, — присутні повстанням з місць пошанували їх память. На секретарів Зборів покликано **д-ра Стефана Дольницького,** адвоката зі Сколього. Протокол із попередніх Зборів і звіт з діяльности виділу зложив секретар **д-р Лев Ганкевич.** Звіт касовий предложив скарбник **д-р Михайло Терлецький,** звіт фонду підмог **д-р Альфред Говикович** та звіт Контрольної Комісії **д-р Богдан Савчак.** На його внесення Збори приняли до відома звідомлення і висказали подяку за успішну працю виділу. Приступлено до вибору нового виділу і вибрано: президентом д-ра Костя Левицького та І. віцепрезидентом д-ра Михайла Волошина і 10 виділових. До Контрольної Комісії вибрано: д-ра Володимира Гуркевича з Самбора, д-ра Богдана Савчака зі Щирця, д-ра Івана Кміцикевича зі Львова. На І. засіданні виділу дня 15. березня ц. р. новий виділ уконституувався в цей спосіб, що II. віцепрезидентом вибрано **д-ра Маріяна Глушкевича**, секретарем **д-ра Льва Ганкевича,** заступником секретаря **д-ра Альфреда Говиковича,** скарбником **д-ра Михайла Терлецького,** заступником скарбника **д-ра Володимира Константиновича,** господарем **д-ра Олександра Надрагу,** заст. господаря і бібліотекарем **д-ра Евгена Давидяка та** виділових: д-ра Филипа Евина вибрано до Редакційної Колеґії „Життя і Права", д-ра Володимира Старосольського референтом справ особистих і д-ра Евгена Щуровського з Винник заст. референта делеґатур. Делеґатом кандидатів адвокатури вибраний: д-р Аркадій Малецький.

Мадрид ентузіястично витає короля.

Після упадку диктатури, еспанський король Альфонс дня 17. ц. м. перший раз явився серед населення столиці, взявши участь в одному святі. Товпа ентузіястично привитала короля. З таким-же ентузіязмом привитано короля вечером у театрі.

Монархістичні авантюри в Парижі.

У готелі „Кольберґ" у Парижі відбувалось вібрання роялістичної молоді, яке соціялісти хотіли розігнати. Між соціялістами і роялістами прийшло до поважної бійки, яку зліквідувала поліція.

Серед москвофільських сепаратистів.

Наші „русскі" і вибори на Волині.

З москвофільських ґазет довідуємося, що в Рівному на Волині відбувся 9. ц. м. зїзд представників „РНО" при участи делеґатів „Русскої Сел. Організації" зі Львова і голови „РНО", б. посла Н. Серебреннікова, з Варшави. На зїзді ухвалено виступити при виборах до сойму в луцькій виборчій окрузі (18. V.) і при виборах до сенату з цілого волинського воєвідства (25. V.) з окремою російською листою ч. 20. Всі москвофільські і російські пресові органи в Польщі містять широке звідомлення з цього зїзду, а крім того окремі поклики до „русскаво общества" повести спільними силами енерґійну акцію за списком ч. 20 і складати на переведення волинських виборів гроші на виборчий фонд „РНО". І хоч російська виборча листа на Волині не має найменших виглядів (при виборах в 1928 р. здобула ця листа в луцькій окрузі всього 2.602 гол.), то таки кирпня буде.

Ще про господарку Бачинського в Народньому Домі.

Показується, що цифра 700 тисяч золотих, якою комісар Народнього Дому у Львові Бачинський за короткий час свого урядування обтяжив майно Народнього Дому, далеко не повна. Ось „Русскій Голос" довідується, що комісарська управа Народнього Дому вже два роки не платить податків, наслідком чого загальні **довги Нар. Дому доходять до 850.000 золотих, себто кругло 100.000 долярів!** Зі свого боку орґан комісаря Бачинського „Голос Народа" накидається на „галицко-русскіе общества", які позаймали мешкання-льокалі в Нар. Домі, але не платять за це ніякого чиншу і таким чином причиняються до зросту довгів у цій установі. По словам „Голосу Народа" завинив тут найбільше Ставропигійський Інститут, бо він, мовляв, перешкодив комісарщині затягнути довг в сумі пів міліона зол. на ремонт великої салі. Це в тому часі, коли за таку суму можна купити у Львові два більші 3-поверхові доми, які давалиб гарний дохід. А комісарська влада потребувала пів міліона золотих на ремонт салі, дохід з якої ледви чи покрив би проценти від такої позички! Той-же Ставропигійський Інститут, як виходить з „Голосу Народа", старається взяти в свої руки майно Нар. Дому. (Він по статуту є наслідником Нар. Дому і хотів би зберегти дещо з його великанського майна). Невже теперішні комісарі Нар. Дому будуть обтяжувати довгами це загально-народне майно до безконечности?

Політичне вбивство у Польщі.

„Львовскі Курер Порання" повідомляє, що у Псарах, пов. Хшанів член ББ. Константин Цюпал застрілив члена ППС Казимира Моленду, вистріливши до нього 5 куль. Причиною вбивства було те, що Моленда ужив гострих висловів, критикуючи теперішний польський уряд. Цюпал арештований.

Після смерти Прімо де Рівери.

Після смерти еспанського диктатора вся европейська преса поміщує його біографію та обширні статті про його ролю у житті Еспанії. Прімо де Рівера родився 1871 року і був сином військового старшини, який підчас повстання 1874 р. утратив старшинську ступінь. Прімо де Рівера вже в 30 році життя був ґенералом і мав велику популярність у цілій армії. В р. 1923 він як командант залоги в Барцельоні станув на чолі військової революції і на зразок фашизму запровадив в Еспанії диктатуру, яка до 1925 року мала військовий характер, потім більше цивільний, бо в кабінеті міністрів залишилось тільки 3 ґенерали. Його влада опиралась головно на партії „Патріотичної Унії". Але і ця партія і сам диктатор були за слабі, щоби зовсім роздавити опозицію і вкінці опозиція примусила Прімо де Ріверу уступити. Помер він заледви пару тижнів по утраті диктаторської влади.

Ще один новий курс Сталіна.

З Москви подають, що під впливом Калініна і Ворошилова Сталін задумує розпочати ще один новий курс економічної політики. Ворошилов переконав Сталіна, що насильна колективізація і антирелігійна боротьба комуністів доведе до протибільшовицького повстання, тому, що в червоній армії є 80 проц. селян, між якими більшість релігійна і настроєна ворожо до колективізації. Колективізація спричинює також голод.

Сталін заявив, що хвилево він змінює курс супроти села, але в осени він розпічне безоглядну боротьбу проти приватної власности і колективізація буде переведена.

В Естонії викрито комуністичну змову.

У столиці Естонії поліція викрила комуністичну змову. Досі арештовано 11 осіб, між ними 2 агентів комінтерну, що на днях приїхали з Москви до Естонії. Третий агент комінтерну хотів утікати і поліція застрілила його. Сконфісковано документи, з яких видно, що комуністи плянували державний переворот уже в недалекім часі. Два комуністичні посли, які належали до змови, втікли до СРСР.

З судової салі.

Майор Рильський перед судом.

Одинацятого дня розправи зізнавав слідчий суддя зі Золочева Якуб Штерн, який провадив золочівський процес проти Ростоцького і переслухував свідка Войну, та свідок д-р Казимир Мошинський, адвокат зі Золочева. Цей свідок представляє Рильську як особу нервову, екзальтовану, дуже релігійну і дещо гіпохондричну. Свідок, довідавшись про смерть Рильської, не вірив у самовбивство, тому, що майорова любила життя, мріла про виїзд до Варшави і забави в столиці та ще й тому, що Рильська колиб кінчила життя самовбивством, то булаб напевно лишила лист із вияснениям причин самовбивства.

Дальший свідок, прокуратор золочівського слідчого суду Станислав Блонський. З його зізнань виявилось що Поплавський писав у листі до Заранської: „Той драб Рильський забив свою жінку". І цього дня зізнання свідків не вияснили загадкової траґедії в Пітричах і не посунули процесу вперед, хоч розправа вже тріває 11 днів.

У вівторок обор. др Ляндав доказував, що дотеперішня характеристика обв. Рильського є одностороння. Поставив внесення покликати тридцять кілька свідків, що поваливлиб псих. основи акту обвинувачення. Внесенням тим спротивився прок. Прохаска та застеріґся, що колиб їх прийнято, він покличе інших свідків на доказ, що Рильський дійсно зле жив із жінкою, у війську допускався проступків і т. д. Д-р Пайпер вніс переслухати двох свідків, що полк. Губертові обіцяно нагороду, коли Рильський виграє процес. Свід. Венцек зізнає, що Поплавський по смерти Рильської сказав: „Вбив її бандит, про це нема двох думок". Поплавський писав спомини, щоби дочка його передала їх у відповідні руки. Св. Уліський каже, що Поплавський говорив йому, що Рильську вбив чоловік.

Марш. Шиманський новим премієром.

(ік) В пополудневих годинах президент республики доручив місію творення кабінету марш. сенату Шиманському. Вістка про це викликала у Варшаві серед дневникарів і політиків величезну сензацію і довго їй не хотіли вірити, тому, що марш. Шиманський став славним з неопанування реґуляміну сенату і способу ведення нарад, який доводив до наймождивіших несподіванок. Тому довкола цеї події кружляють ріжні коментарі. Марш. Шиманський отримавши листа від президента з новою своєю місією, поїхав негайно до Бельведеру, після чого склав візиту проф. Бартелеві, а потім поїхав до марш. сойму Дашинського. Чи прийме місію творення і який буде склад його евентуального кабінету, про це покищо невідомо. Догадуються лише, що змаганням т. зв. рішаючих чинників було би, щоби завтра марш. Пілсудському міг скласти бажання вже новий заприсяжений уряд.

Стаття марш. Пілсудського.

(ік) Агенція „Іскра" на чолі якої стоїть, як відомо, полк. Вижел-Чижинський, оголосила інтерву з марш. Пілсудським, в якім поруч ріжних соковитих зворотів під адресою польського сойму є й один знаменний уступ актуально-політичного характеру, а саме, марш. Пілс. пояснює, що з цим соймом працювати не може і тому вважає, що повинен пробувати це ще марш. Шиманський. А коли цьому останньому це не вдасться, тоді він, марш. Пілсудський стане поруч президента.

Нова войовнича деклярація Б. Б.

(ік) Передполуднем зібрався під проводом полк. Славека клюб ББ. Після політичного реферату полк. Славека принято довгу резолюцію в справі теперішньої кризи, в якій кажеться м. ін., що хибним і нечесним цинізмом було мотивування опозицією внеску на вотум недовіря двом міністрам арґументами правосуддя тому, що ППС мала на цілі зробити собі з організації кас хорих кузню політичних аґітаторів, а ендеції залежало на перетворенні шкільництва в інституцію її політичних аґітаторів. Дальше в тій відозві вживається таких слів, як безличність, брехня, зґанґренований сойм і т. д., пригадується ґльорифікаторів убийства першого президента, закидається опозиції мету анархізування краю і т. д. Суттєвий уступ є той, що ББ. заповідає, що буде всіми можливими, найгострішими засобами боротися проти того, щоби підчас тривання урядової кризи ішли наради комісій чи пленуму сойму. При цій нагоді кинено камінчиком також у сторону марш. Дашинського. На засіданні клюбу ББ був присутній бувш. премієр Світальський.

Обструкція Б. Б.

(ік) Згідно з повищою деклярацією, ББ змагало унеможливити сьогодняшні наради комісій, а саме, на комісії освітній поставлено внесок відложити засідання з огляду на крізу уряду. Тому, що на цьому засіданні мали розглядати закон про національну культуру, який змагає до нового скріплення польських культурних впливів при повному нехтуванні інших культур у державі, українські члени комісії з річевих мотивів голосували разом з ББ і таким робом унеможливили засідання комісії. Зате на бюджетовій комісії, яка розглядає додаткові кредити за рік 1927-28, тобто справу бувш. міністра Чеховича, посли ББ знайшлися в меншости і демостраційно вийшли з засідання, після чого комісія радила далі.

Арештували вломників до почт. уряду на залізничім двірці у Львові.

Слідчий виділ поліції у Львові арештував усіх вломників до почтового уряду на головнім залізничім двірці у Львові, а рівночасно арештував і всіх тих, що хотіли продавати украдені почтові марки. Як уже відомо, підчас вломуу вкрадено марок вартости около 400 тисяч зол. Слідство викрило, що часть марок злодії перевезли для розпродажі до Бродів і Золочева. Торговець збіжа з Бродів Горовіц приїхав у Золочів і там хотів продати часть марок у тютюневій ґуртівні ем. поручника Кубрихта, занятому там Перльмутерові, вартости кількох тися зол. за ціну 20 проц. нижчу справжньої вартости. Кубрихт виявив це поліції і Горовіца арештували на зал. двірці в Краснім. У Львові Горовіц видав головного перекупня крадених марок, у якого змаґазиновано весь запас. Є це Дан. Гольцман, власник каварні „Монт Блянк" при вул. Рейтана. Гольцман сидів уже 8-літ у вязниці за фальшування банкнотів і інші злочини. Арештований Гольцман видав решту виконавців влому. Влом виконали три брати: Йосиф, Володимир і Маріян Бобеля. Їм помагав почтиліон Мих. Майхрович. Усіх тих чотирьох вломників уже арештували. Далі арештували ще й перекупнів крадених марок: Айсіґа Люблїна (блаватний купець), Генрика Наєра та Мойс. Квартнера, трафіканта з Бродів. Поліція відібрала вже почт. марок на около 300.000 зол., бракує ще на яких 80 тис. зол. Аґент Оґродік привіз із Бродів марок на яких 4 тис. зол.

Комуністи готовили демонстрації.

Комуністи хотіли розкинути по Львові 19. березня відозви за демонстраціями в роковини париської комуни. Демонстрації мали відбутися перед воєвідством, гор. старостром і арештом. Друга відозва верталася проти акції папи з приводу рел. переслідувань у СРСР.

Процес Орбісу.

У процесі „Орбісу" переслухали у вівторок обв. Тайбера. Він доказував, що за його директури ніхто не крав, а „Орбіс" сплачував іще давніші довги. Недобір повстав із процентів, що виросли від залягаючої суми довгів, у висоті трактованій актом обвинувачення. Обв. Дуткевич також не почувається до вини. Був урядовцем мініства, але й урядовцем „Орбісу" й тому дістав платню або ремунерацію, біляносове і т. д. Ніяких справ не полагоджував для „Орбісу" корисно, коли справа залежала від нього, полагоджував її некорисно для „Орбісу".

На телегр. візвання суду приїхав з Варшави делегат надзв. комісії для боротьби з надужиттями. Він виготовив елябoрат, на якім основане обвинувачення. Тому, що делегат вимічений, його пересслухають щойно в середу.

НОВИНКИ

— **Усіх наших П. Т. Передплатників, що залягають з передплатою, просимо вирівнати її до 1. квітня 1930 р., бо в противному випадку, будемо змушені здержати їм висилку часопису.**

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 10—

— **Виставка Славянського Екс-лібріс-у.** Дня 6. квітня ц. р. відчиняється у Львові в салях Промислового Музею, виставка Славянського Екслібріс-у. Ця виставка обїздить всю Европу. До мене звернулися впорядчики її в справі утворення українського відділу екс-лібріс-у на цій виставці. Отсим прошу товаришів-графіків як найскорше, найпізніше до 1. квітня, надіслати мені по одній відбитці екс-лібріс-у своєї роботи, а так само прошу всіх громалян, що мають свої екс-лібріс-и, прислати мені рівнож по 1 відбитці, з зазначенням автора його і року виконання. Справа ця, як справа культурна, дуже важна, бо всюди є багато цінителів і збирачів екслібріс-у, що належать до еліти інтеліґенції. Це буде перша репрезентація українського екслібріс-у в цілій Европі — **П. Ковжун**, Львів, Вроновська 20.

— **З приводу смерти Ф. Федорцева** зложив у нашій редакції п. Ж. П. замість квітів на його могилу на „Т-во письм. і журналістів" 5 зол.

— **Харківський процес у радіо.** На запит, чому „Діло" не подає радіозвідомлень із харківського процесу, подаємо до відома, що у Львові неможливо систематично почути перебіг процесу, бо львівська радіостація перешкаджає.

— **Що варта інформації польської преси про українців?** Як відомо, минулої неділі українська пластова молодь мала збори, протестуючи в гідний і поважний спосіб проти відібрання пластової домівки й передання її для вжитку москвофілів. Збори відбулись без ніяких ексцесів й авантюр, а поліція явилась тоді, коли пластуни вже і так розходились. Понеділковий „Век Нови" і „Ілюстровани Курер Цодзенни" із Кракова містить сензаційні відомости, що „українські учні хотіли здемолювати Ставропигійський Інститут" і що це тільки тому не сталось, що поліція розігнала їх. Кореспонденти представляють цю демонстрацію як дуже грізне явище, ледви не порівнюють її із нападом парижан на Бастилю. Демонстрантів нібито було аж 500, у страшних „мазепинках", а між демонстрантами „увіялся" сенатор Галущинський. Учні обкидували Ставропигійський Інститут камінням, а поліцію привитали страшним свистом і криком. Коли поліція розганяла демонстрантів, то сенатор Галущинський протестував проти цього і т. д. Як це загально відомо, демонстрація мала зовсім інший характер, як це пишуть ці правдомовні польські газети, а сен. Галущинський взагалі не був між демонстрантами, бо в ту пору працював у „Просвіті" і всі ці інформації є нічим іншим, як продуктом злобної і хоробливої та застрашеної уяви газетних репортерів ласих на сензаційні вісти.

— **Красти вмів, а вязниці боїться.** Як це вже писалось, у Львові арештовано Івана Кубелю за крадіж поштових марок. Передвчора підчас переслухання в слідчім уряді у Львові, арештований Кубеля так настрашився кари вязниці, яка грозить йому за крадіж, що вискочив з поліцийного будинку через вікно, щоби закінчити життя. Але він тільки трохи потовкся і тепер лежить у лічниці, а потім і так замкнуть його за крадіж.

— **Смерть визначного польського педагога.** На днях у Львові помер визначний польський педагог, співредактор журналу „Мисль і Праца" д-р Кароль Петеленц.

— **Вбивство жидівської родини.** У Колодрібці (пов. Заліщики) незнані злочинці вбили жида Вехсельблята та його жінку. Стару матір Вехсельблята поранили так тяжко, що нема надії вдержати її при життї.

— **Шевченківський концерт у Кракові.** Культурно-освітні товариства у Кракові влаштовують дня 22. ц. м. в салі Больоньского, Ринок ч. 34. концерт в честь Тараса Шевченка.

— **Помер учень Франца Ліста.** У Шенлінді біля Райхенберґу помер в санаторії композитор Авґустин Страдаль. Він був родом із Теплиць, студіював у Відні, а потім учився музики у славного композитора Ліста, який любив його більше як усіх інших учнів та покладав на нього

велкі налії. По смерти Ліста Августин Страдаль видав свій твір „Спогади про Франца Ліста“. Останні роки жив він у Чехословаччині, де і помер на грудну недугу.

— Стшібрни має клопіт. У Чехословаччині є б. посол і б. міністр Стшібрни, який так довго любив і цінив Масарика, доки сам був при владі. Колиж його усунули від усяких високих урядів і позбавили впливу, цей амбіціонер виступив з партії народніх соціялістів і створив карикатурну партію „славянських соціялістів“ (?!) та почав гостро атакувати Масарика і всі уряди. Але його противники підставили йому ногу і подали на нього до суду скаргу, яка стала для Стшібрного великим скандалом. Виявилось, що цей бувший міністр і „освободитель“ видаючи свою газету майже 400 разів допустився злочину обману, вимушення та підкупства. Його редакція вимушувала грошеві суми в ріжних осіб, яким грозила скандальними ревеляціями, в асекураційних товариствах та у фірмі шевського Форда Баті. Здобувши таким способом гроші, цей амбіціонер робив собі газетою рекляму, щоби знов здобути посольський мандат.

—У справі „Книги Знання“. Всіх ПТ. Передплатників і Прихильників Української Загальної Енциклопедії, „Книга Знання“, повідомляємо оцим, що з причини несподіваних труднощів у придбанні відповідних образців, конечних для пояснення змісту згаданого твору, перший його зшиток не міг ще дотепер появитися. Згадані труднощі вже поборені, справа вксл'д наладнана. Книга Знання вже друкуєтьси і перший її зшиток появиться з кінцем квітня ц. р. Це непередбачене мимовільне спізнення не буде мати ніякого впливу на появу дальших зшитків і цілого твору. Львів, дня 18. березня 1930. За Редакцію й Видавництво „Книги Знання“: **І. Раковський.**

— Вже вийшло 3. число „Літопису Червоної Калини“ за березень 1930 р. На зміст цього числа складаються статті, спомини та вірші Ол. Бабія, Льва Ясінчука, В. Бачинського, генерала Р. С., І. Климкевичевої, Ст. Гайдучка, полк. М. Середи, д-ра Пастернака, пор. Аріо і ін. Число богато ілюстроване оригінальними фотографіями та малюнками наших визначних малярів.

Лист до Редакції.

У справі матеріялів про синежупанників.

Берлін, 12. III. 1930.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте надрукувати в „Ділі“ отсю мою замітку, з якою я звертаюся до своїх шановних товаришів-синежупанників, які можливо перебувають у Галичині, на Волині та на еміграції.

В нинішні часи, нівроку, багато появляється спогадів про українське військове життябуття: про Січових Стрільців УГА., військо УНР і т. д. Про синежупанників наразі нічого ще путнього не появилося, не зважаючи на їх участь у недавній українській визвольній війні. Одначе, шоби память про них в нащадках наших також не призабулася, я осмілююся прохати моїх шановних товаришів-синежупанників відгукнутися на мою адресу (Berlin — Adlershof, Flugplatz Nr. 4., Ukrainisches Studentheim) та подавати свої невеличкі правдиві спогади про перебування в рядах синежупанників, аби таким чином почати про них спільними силами невеличку історію. Рівнож дуже прохаю також і тих шановних товаришів відгукнутися на мою адресу, які працювали разом із запорожцями синежупанниками по заснованих ними школах на Волині, Поліссю та на Підляшу. За все те наша українська історія подякує. Інші українські часописи, які вважатимуть за вказане цю замітку передрукувати, просив би в цьому не відмовити.

З правдивою пошаною
Д-р Домет Олянчин.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. березня п. р.: за масло експортове солене пріма по 5·30 зол., за масло несолене бабкове 5·20 зол. за кільограм; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·80 зол.; яйця копа 6·00 зол.

Тенденція цін масла сильно знижкова, тенденція цін яєць вичікуюча.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 19. березня, год. 7·30 веч. „На переломі“.

Четвер, 20. березня, год. 7·30 веч. „Аїда“. Гостинний виступ тенора Манна.

Малий Міський Театр:

Середа, 19. березня, година 7·30 веч. „Більшовики“.

Четвер, 20. березня, година 7·30 веч. „Справа Якубовського“.

Театр ревії „Гонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Середа, 19 березня, „Тут найдеш мужа“. Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Співаючий свізун (Ол. Джолсон) „Любощі сучасної дівчини“ (Колін Мур).

КАСІНО: Манолеску (Мозжухин).

КОЛЬОСЕЙ: На слідах злочинця. Діточа республика.

ЛЕВ: Культ тіла.

МАРУСЕНЬКА: Шукаю чоловіка. Веселий вдовець.

ОАЗА: Злодій в Багдаду.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Мельодія сердець“ (Віллі Фріч, Діта Парльо, циганські пісні Янчі Бальога).

ПАН: Чотири чорти.

ПАСАЖ: Криваві сліди (II. часть Тарзана). Американська комедія. Гомонтів тиждень.

ПРОМІНЬ: Дощ рож або життя та чуда св. Тересн.

СТИЛЕВЕ: Чарівні ночі (Поновенний кушнна).

ФАТАМОРГАНА: Граф Монте Хрісто (дві серії разом).

ХИМЕРА: Гра пристрастей.

УТІХА: Моряк солодких вод. Золота фарма.

Програма радіо.

Середа 19. III. 1930.

ЛЬВІВ: 11·58 Трансмісія сигналу часу з астрономічної обсерваторії, гейнал із Марійської вежі в Кракові, 12·05—13·10 Концерт грамофонових плит, 17·45 Трансмісія попол. концерту з Варшави, 18·45 Пластунський квадранс, 19·00 Всячина, концерт грамоф. плит, 19·58—20·00 Сигнал часу з астр. обсерваторії з Варшави. 20·00—20·05 Трансмісія гейналу з Марійської вежі, програма на найбл. день 20·15 Фейлетон „Дух завоювання“ (кап. Заркхта, транс. з Варшави) 20·30 Трансмісія веч. концерту з Варшави, підчас перерви 21·10 трансмісія літературного квадрансу Кшевінського „Капраль Щапа“, дальша часть концерту, 22·10—23·00 Фейлетон „Олена Моджеєвська“ (виг. М. Ордін).

Четвер 20. III. 1930.

Варшава (1411,7) 12·40 Шкільний концерт. **Краків** (312,8) 17·45 Концерт з Варшави. **Гельсінгфорс** (221) 18·40 Слів. **Ляйпціг** (259) 16·30 Військовий концерт. **Льондон** (356,3) 18·15 Танкова музика. **Берлін** (418) 16·30 Концерт солістів. **Стокгольм** (436) 19·30 Російська музика. **Рим** (441) 17·30 Концерт. **Прага** (487) 10.05 Популярна музика. **Брюссель** (509) 21·00 Концерт з Амстердаму. **Відень** (516,3) 20·00 Легка музика. **Мюнхен** (533) 17·30 Гра для молоді. **Будапешт** (550) 16·00 Мадярські пісні. **Ленінград** (1000) 17·30 Концерт творів Дебісе. **Харків** (1304) 19·00 Український концерт. **Париж** (1725) 13·30 Грамофонові плити.

Пятниця 21. III. 1930.

Варшава (1411,7) 17·15 Концерт. **Краків** (312,8) 16·25 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221) 19·00 Радіоорхестра. **Ляйпціг** (259) 16·30 Солісти Пелиман і Рікнер та челіст Блюмер. **Льондон** (356,3) 19·40 Радіокабарет. **Берлін** (418) 21·00 Сучасні композитори. **Стокгольм** (436) 17·00 Музика з Гетбеоргу. **Рим** (441) 13·00 Радіоквінтет. **Лянгенберг** (473) 17·30 Радіоорхестра. **Прага** (487) 20·30 Фортепяновий рецітааль. **Мілано** (501) 19·15 Легка музика. **Брюссель** (509) 18·00 Радіотріо. **Відень** (516,3) 16·45 Концерт солістів. **Будапешт** (550) 17·30 Циганська музика. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. **Харків** (1304) 19·00 Популярний концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр під упр. П. Карабіневича. 1575 11—?

Устрики:
19/III Базар.
Загіря:
20/III Шукаю мужа.
21/III Вір Ізраїлю.
22/III Король життя.
23/III Король життя.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1002 49

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 1195 11-?

КАМЕНИЦЮ ПРОДАМ 2-поверхову дохід 500 зол. місячно, будова першої кляси. Ціна 6.000 долярів. Оглядати: вул. Марціна ч. 24 б. 3—5

26- і 14- МОРГОВІ ГОСПОДАРСТВА, разом з хатою, господарськими будинками й рільничими машинами можна купити на догідних умовах. — Зголошення на адресу М. Шахновича — Бібрка. 1629 2-2

ВДОВА зі священичої родини, розуміється на господарстві й кухні, шукає місця до заряду дому або до помочі пані дому. — Зголошення: Парохіяльний Уряд, Заболотці, к. Радехова. 1644 1—1

ХАЗЯЙКА до заряду господарства й ведення кухні негайно потрібна. — Зголошення: о. Іван Качмар, Злоцьке, п. Мушина, к. Криниці. 1647 1—1

ПАРОХІЯЛЬНИЙ інструктор, до ведення хору, кооперативи, просвітньої роботи, негайно потрібний. — Зголошення: о. Іван Качмар, Злоцьке, п. Мушина, к. Криниці. 1647 1—1

УМЕБЛЬОВАНА, фронтова кімната, два вікна, до винайму. — Зголошення в Касі, вул. Домініканська ч. 11. 1642 1—3

ШКІЛКА овочевих щеп. Львів, вул. Дунін-Борковських ч. 8. тел. 85—60. Цінники висилаємо. 1641 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар загряничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики** ординує від 8—10½, 14—18, в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.
826 Телефон 65—87.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентгеном.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73.

Дентист.-техн. заведення

Франц Росик

1519 **ЛЬВІВ, вул. СТАШІЦА, ч. 8/І.** 7-9

АДВОКАТ

Д-р Роман Перфецький

в Сокалі веде свою канцелярію в домі **Пов. Т-ва Кредитового.**
1628 1—2

Подяка.

Отсим щиро дякую ВП. д-рові Костеві Боярському, лікареві в Королівці, за совісне, вмíле й цілковите виліченя мене з тяжкої недуги.

о. Олександер Роснецький
1646 парох Винятинець.

Присилайте передплату!

Під весняні засіви поручається:

СУПЕРФОСФАТИ
ТОМАСИНУ
АЗОТНЯК
„NITROFOS“
ВАПНЕВУ САЛІТРУ
ЧІЛІЙСЬКУ САЛІТРУ
ПОТАСОВУ СІЛЬ
СІРЧАН АМОНУ
КІСТЯНІ МУЧКИ
Городовий погній „Chorzów“
— о —
ВАПНЯНУ ПАШУ
„USPULUN“, „ZELIO“

Осип Каррах

Львів, Костюшка 18

Цінники й проспекти даром і оплатно.
1643 1—2

КОНКУРС.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові уладжує в сільсько-господарській Школі в Милованю

Шеститижневий Курс Кооперативного Книговодства і Діловодства

в часі від 15. V. — 30. VI. 1930 р.

В програму цього курсу входить також наука молочарства, годівлі тварин садівництва, пасічництва і ветеринарії.

Одночасно проголошує Головний Виділ вписи на принятта 30 учасників під отсими умовами:

1) Зголошуватися можуть мущини в віці 16—30 літ, що покінчили народню школу.

2) Учасник платить за цілковите удержання з приміщенням в шкільному приюті за цілий курс 10 ам. долярів.

3) Кожний учасник має привезти зі собою зрік біля, подушку, простирало, сінник і покровець.

4) Петенти висилані кооперативами мають першенство.

Зголошення на курс треба вносити найпізніше до 25. квітня 1930 р. поручено на адресу: **Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіта“ в Милованю п. Стриганці н/Дн.** До зголошення належить долучити значки на 75 сот. на відповідь.

Про приняття і день приїзду повідомить управа школи по 25. квітня.

1560 2—3

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.